

ВІДРОДЖУЄТЬСЯ ПАМ'ЯТЬ ПРО ГЕРОІВ

На теренах, де Українська Повстанська Армія діяла довго й активно, народ давно уже визнав повстанців — майже в кожному селі насипано символічну могилу або споруджено пам'ятник, до яких приходять люди, аби вшанувати не просто рідних чи односельців, а своїх, українських героїв.

Чимало таких пам'ятних місць є й у Володимирецькому районі. Переважно це звичайні дерев'яні хрести або скромні пам'ятники, споруджені силами громади на могилах вояків УПА чи на місцях їх трагічної загибелі.

Досі літні люди пам'ятають про події, що відбувалися в урочищі Замкова гора поблизу села Бабка Старорафалівської сільської ради. Розповідають, що саме тут була одна із кривок повстанців, тут вони й полягли у нерівному бою з бригадою НКВС. За часів радянської влади місцеві мешканці кілька разів потайки ставили хреста на цьому місці. Однак його щоразу знищували. І лише у 90-х на Замковій горі був встановлений хрест, який більше не зникав, проте і належної уваги щодо упорядкування пам'ятного місця з боку влади не було.

І ось напередодні Зелених свят, коли за давньою традицією поминаються предки, в урочищі Замкова гора, на могилі полеглих за волю України вояків УПА, активістами Кузнецовської міської організації ВО "Свобода" за власні кошти було встановлено новий пам'ятний знак. Це 4-метровий металевий хрест, який пофарбовано "під берізку", адже, за звичаєм, на могилах повстанців ставили саме березові хрести. Перед ним на невеличкому базальтовому підвищенні викладені гранітні плити, на середній викарбувано імена семи героїв. Біля підніжжя знаку розміщене зроблене з бетону коло, що символізує кругообіг життя, в його центрі посаджений вічно-зелений куц самшит. Невеличка огорожа пофарбована у національні кольори.

Ініціатива упорядкувати могилу повстанців належить кузнецовському підприємцю, людині, яка активно пропагує історію ОУН УПА, Миколі Пешку. Він говорить: "Наші батьки, діди мужньо воювали за українську волю, тисячі їх свідомо віддали своє життя за ідею. Вшанування їхньої пам'яті для нас є священним обов'язком, адже ідею, священну для цілого народу, неможливо знищити".

Участь у благородній справі взяли ще двоє жителів Кузнецовська: Віктор Базилук, підприємець (його батько — учасник УПА, був репресований, реабілітований в роки Незалежності) та член ВО "Свобода"

Григорій Петрович.

Попередньо вони розпитали у місцевих мешканців подробиці тих далеких подій. Так Митрофан Кедич, житель села Бабка, який разом із старшою сестрою Сальветою були зв'язковими у повстанців і свого часу відсиділи у сталінських тюрмах, розповів, що енкаведисти вистежили бійців УПА, і на Замковій горі відбувся нерівний бій. Тут загинули четверо повстанців. Імена трьох з них, похованих у цьому місці, нині викарбувані на гранітній плиті. Це Ткач Герасим Іванович (кажуть, був за старшого), Серховець Матвій Мусійович та Адам на псевдо "Журба" (прізвище не відоме). Тіло четвертого вояка на прізвище Воробей батьки забрали і поховали в одному з навколишніх сіл. На гранітній плиті увіковічені імена ще чотирьох бійців: Денисюка Василя Трохимовича, Ткача Пархома Тимофійовича, Дмитрука Петра Яковича і Серховця Семена. Вони загинули в урочищі Стубла, що між селами Бабка і Сопачів.

Люди розповідають, що повстанець Герасим Ткач був надзвичайно хорошою і доброю людиною, його всі любили. Мати, виряджаючи сина з дому, плакала. А він казав: "Мене не можуть убити, я ж за своє життя навіть пташки не образив". Після його загибелі склали пісню. Слова цієї пісні розповів мешканець Бабки Володимир Протасевич.

Пам'яті Герасима...

*Поховали Герасима
На горі високій,
Щоб всі люди пам'ятали,
На горі Замковій.*

*Будуть пташки прилітати
І калину їсти,
Будуть йому приносити
З України вісти.*

*Поховали Герасима,
Щоб всі люди знали,
Щоб з нашої України
Катів виганяли...*

Зі слів Митрофана Кедича, на старому варашському кладовищі, яке нині знаходиться на околиці Кузнецовська, поховані ще двоє повстанців: сотник на псевдо "Корч" та Олександр на псевдо "Дорошенко".

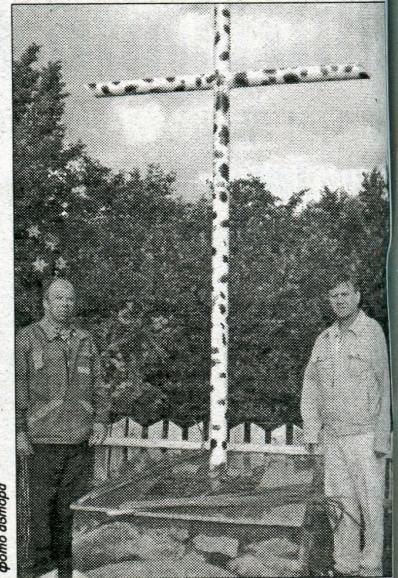

фото автора

Поліська земля щедро полита кров'ю синів. "Здобудем Українську державу або загинемо за неї!" - казали вони і мужньо вступали у бій з катами московсько-більшовицького режиму. І не злічити тих місць, де перестали битися тисячі полум'яних, відданих Україні сердець.

Якщо їхати з Кузнецовська, за кілометр до села Полиці, зліва в полі на перехресті доріг, стоїть дерев'яний хрест, що нагадує тут у нерівному бою полягли 22 вояки УПА. Розповідають, що в селі Іванчі, біля тюрми, покоїться прах 30 повстанців. На жаль, це місце і досі не впорядковане. Немає жодних виправдань місцевій владі, котра на 17-му році Незалежності так і не спромоглася хоча б скромно, але вшанувати пам'ять загиблих учасників національно-визвольного руху.

... Побувавши на Замковій горі, помітила символічну особливість: уся вона, наче килимом, встелена конваліями. А спускаючись з гори разом зі своїми супутниками, тими, хто спорудив на могилі повстанців пам'ятний знак, ми завмерли від несподіванки — за кілька метрів на галівині стояв молодий красень-олень. Він зник у заростях так раптово, як і з'явився. Старі люди переказують легенду, що то з'являється душа повстанця Герасима...

Урочисте освячення пам'ятного знаку на Замковій горі планується провести напередодні Дня Незалежності України.

Також хочеться подякувати свідомим українцям Олегу Піщіку, Василю Бігулу та Миколі Гончаруку, Петру Бензі та Савелаву Монічу за допомогу в упорядкуванні могили нескорених борців за державну незалежність.

Тетяна Корвайчук
м. Кузнецовська